

บทที่ 7

แนวความคิดของ
กลุ่มอนุรักษนิยม

ความหมายของอนุรักษนิยม

อนุรักษนิยม หรือ คติอนุรักษ์ (Conservatism) หมายถึง ปรัชญาทางการเมืองที่ยึดถือเอาสิ่งดั้งเดิมในอดีตมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานในปัจจุบัน โดยนิยมการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป และส่วนใหญ่มักจะอยู่ตรงข้ามกับแนวคิดเสรีนิยม

ที่มาของอนุรักษนิยม

ถ้าพูดถึงอนุรักษนิยมหรือเรียกกว่าอย่างว่า ลัทธิ ผู้ก่อตั้งเริ่มจาก **เอ็ดมันด์ เบอร์ก** เพราะคนผู้นี้เป็นผู้สถาปนาลัทธินี้ให้เป็นแบบแผน อนุรักษนิยมหรือลัทธิมักเป็นคนหัวเก่า ชอบสภาวะดั้งเดิม **Status Quo** ชอบอยู่กับที่ไม่ทำอะไรให้

กระทบกับสิ่งที่มีอยู่แล้ว ไม่นิยมการเปลี่ยนแปลง หรือถ้าจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลง ก็ต้องแบบค่อยเป็นค่อยไป

แนวคิดอนุรักษ์นิยมให้ความสำคัญกับประสบการณ์ของบุคคล และถือว่าความเสมอภาคเป็นอันตรายต่อเสรีภาพ เมื่อทุกคนมีเสรีภาพแล้วย่อมจะใช้เสรีภาพนั้นให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองโดยจำกัดเสรีภาพบุคคลอื่นไว้

แนวคิดอนุรักษ์นิยมดูเหมือนว่าจะอยู่คนละขั้วกับพวกเสรีนิยม พวกเสรีนิยมมักจะเรียกพวกอนุรักษ์นิยมว่า **“Someone Who Believes Nothing Should Ever Be Done for The First Time.”** หรือ **“คนที่ไม่เชื่อว่าจะมีอะไรที่ควรทำเป็นครั้งแรก”** ซึ่งมีความคิดค่อนข้างอนุรักษ์นิยมมาก เราสามารถวิเคราะห์อุดมการณ์อนุรักษ์นิยมได้ดังนี้

1. ระเบียบและความมั่นคง (Order and Stability)

อนุรักษนิยมเชื่อมั่นว่าระเบียบและความมั่นคง เป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะต้องรักษาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือเรื่อง ศาสนา ซากดึกดำบรรพ์ และความรักชาติ

2. ความชั่วร้ายของคน (Wickedness of Man)

เช่นเดียวกับความคิดโรมัน ฮอบส์ พวกเขาอนุรักษนิยมเชื่อว่า มนุษย์เกิดมาพร้อมๆ กับธรรมชาติที่โหดร้าย น่ากลัว

3. ประสบการณ์ (Experience)

อนุรักษนิยม มีแนวคิดที่เชื่อมั่นในประสบการณ์ มากกว่าเหตุผล

4. ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลัน (Gradual Change)

อนุรักษนิยม ไม่ต้องการการเปลี่ยนแปลงโดยฉับพลัน หากมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น เขาต้องการให้มันเกิดขึ้นอย่างค่อย ๆ เป็น ค่อย ๆ ไป

5. เสรีภาพ (Liberty) อนุรักษ์นิยมไม่ชอบความเท่าเทียมกัน เพราะมันจะเป็นอันตรายต่อเสรีภาพ โดยเนื้อแท้เขาสนับสนุนรัฐบาลที่มีรากฐานอยู่ที่การเป็นผู้ดี และต่อต้านพวกทุนนิยมที่แสวงหาอำนาจด้วยความฉ้อฉล และต่อต้านระบอบประชาธิปไตย

6. ความหลากหลาย (Diversity) อนุรักษ์นิยมไม่เชื่อในความเป็นสากล เขาเชื่อว่าถึงแม้ว่ากฎหมายบางฉบับจะใช้การได้ดีในประเทศหนึ่ง

7. รัฐบาล (Government) รัฐบาลในความคิดของพวกเขา อนุรักษ์นิยมไม่ใช่สิ่งที่ชั่วร้าย รัฐบาลเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะรักษาไว้ ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความมั่นคง

สรุปได้ว่าอนุรักษนิยมหรือลัทธินั้นมีมาตั้งแต่ศตวรรษที่ โดยนักการเมืองที่มีชื่อว่า “เอ็ดมันด์ เบอร์ก” เป็นลัทธิที่ไม่ยอมการเปลี่ยนแปลงไปตามวิวัฒนาการของยุคสมัย เป็นลัทธิที่เชื่อว่าคนไม่เท่ากัน และเป็นอย่างนั้นตลอดไป เชื่อถือประสบการณ์ของบุคคล เป็นที่ตั้งไม่ศรัทธาระบบ 1 คน 1 เสียงเพราะไม่ได้นำปัจจัยแห่งความแตกต่างเข้าไป พิจารณาร่วมด้วยเรียกระบบ 1 คน 1 เสียงว่า เสมอภาคเชิงจำนวน เท่านั้น

ลักษณะของอนุรักษนิยม

- 1. ประเพณี (Tradition)** คือสิ่งที่ได้สืบทอดต่อกันมาเป็นระยะเวลา ยาวนานหลายชั่วอายุคน เป็นสิ่งที่ได้ปฏิบัติต่อเนื่องกันมา
- 2. ปฏิบัตินิยม (Pragmatism)** อนุรักษนิยมเชื่อว่าความคิดเชิงเหตุผล ของมนุษย์นั้นจำกัดไม่อาจเข้าใจความซับซ้อนของโลกได้ทั้งหมดหรือได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

3. ความไม่สมบูรณ์ของมนุษย์ (Human Imperfection) อนุรักษนิยมมองมนุษย์ในแง่ลบว่าเห็นแก่ตัว มากในตัณหา และมุ่งใช้อำนาจในทางมิชอบ

4. อินทรีย์ภาพ (Organism) อนุรักษนิยมมองสังคมแบบองค์รวม เปรียบเสมือนร่างกายที่ประกอบจากอวัยวะหลายอย่าง แต่ละอวัยวะประกอบขึ้นจากเนื้อเยื่อ (**Tissue**) จำนวนมาก ซึ่งแต่ละเนื้อเยื่อมาจากเซลล์ที่รวมตัวกัน

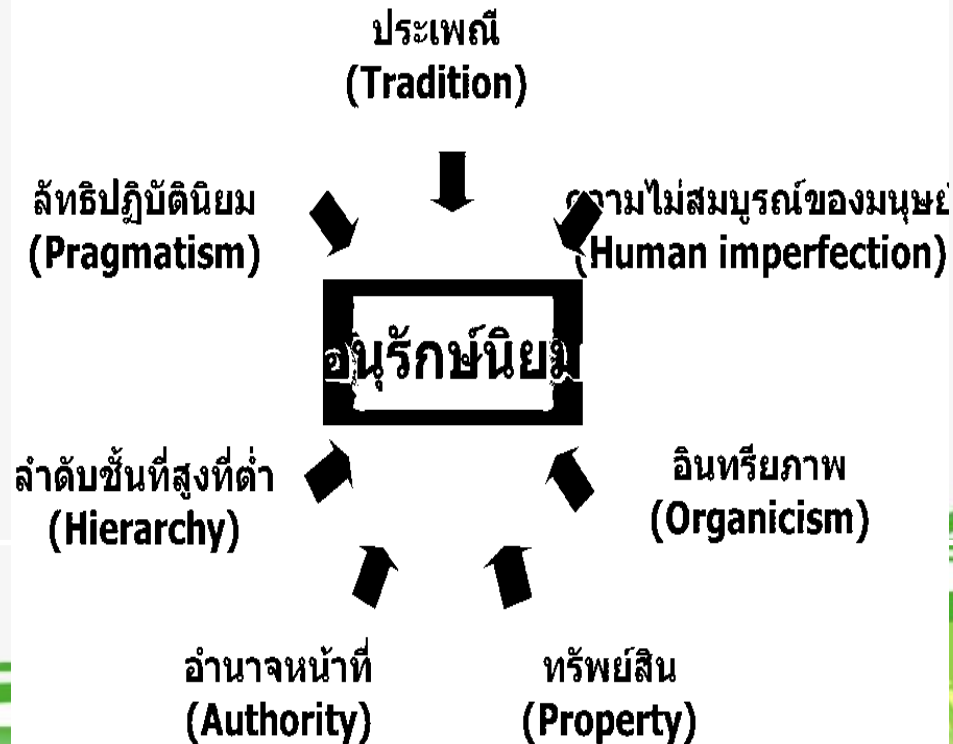
5. ลำดับชั้น (Hierarchy) ด้วยเหตุที่อนุรักษนิยมมองสังคมแบบองค์รวมเหมือนเซลล์ที่รวมกันเป็นร่างกายเดียวกัน จึงมีการแบ่งบทบาทจัดลำดับความสำคัญของคนในสังคม

6. อำนาจหน้าที่ (Authority) อนุรักษนิยมเชื่อว่าอำนาจมาจากเบื้องบน (หรือบนลงล่าง) เป็นธรรมดาที่พ่อแม่มีอำนาจเหนือลูก (ลูกจะมีอำนาจเหนือพ่อแม่แบบล่างขึ้นบนไม่ได้) รัฐบาลที่ดีในทัศนะของนักอนุรักษนิยม คือ รัฐบาลแบบพ่อขุนอุปถัมภ์ (**Paternalism**)

7. ทรัพย์สิน (Property) อนุรักษนิยมมองทรัพย์สินในแง่บวกว่าบ่งบอกถึงความเฉลียวฉลาดและการทำงานหนัก และเห็นว่าประชาชนมีสิทธิในทรัพย์สิน เพราะคนที่มีทรัพย์สินมากย่อมมีความมั่งคั่งและเป็นการแสดงถึงสถานภาพทางสังคม

สรุปได้ว่าลักษณะของอนุรักษนิยม

องค์ประกอบพื้นฐานของลัทธิอนุรักษนิยม

รูปแบบของอนุรักษนิยม

1. อนุรักษนิยมดั้งเดิม (**Classical Conservatism** หรือ **Institutional Conservatism**) มีจุดเริ่มต้นจากความเชื่อว่าพระเจ้าเป็นเจ้าของผู้สร้างโลกและได้วางโครงสร้างทางสังคมไว้ หรือกล่าวอีกนัยว่าเป็นอุดมการณ์ที่ต่อต้านการเปลี่ยนแปลงหรืออุดมการณ์ใหม่ๆ กลุ่มคนที่ยึดอนุรักษนิยมเป็นพวกหัวโบราณ เอ็ดมันด์ เบิร์ก เป็นคนหนึ่งที่เสนออุดมการณ์นี้

2. อนุรักษนิยมสมัยใหม่ (**Modern Conservatism** หรือ **Right Conservatism**) อนุรักษนิยมสมัยใหม่ต่างจากอนุรักษนิยมดั้งเดิมที่เป็นอุดมการณ์ใหม่อย่างหนึ่ง ที่สามารถทำงานร่วมกับอุดมการณ์อื่นๆ (กรณีพูดถึงอุดมการณ์พรรคการเมือง) มีแนวทางสำคัญที่ยึดถือคือ ต่อต้านระบบราชการขนาดใหญ่ การแทรกแซงกิจการทางเศรษฐกิจโดยรัฐ ต่อต้านอุดมการณ์คอมมิวนิสต์

3. **อนุรักษนิยมใหม่ (Neoconservatism)** เป็นคำที่เฉพาะใน
ประเทศสหรัฐอเมริกา อนุรักษนิยมใหม่พัฒนาจากอนุรักษนิยมดั้งเดิมที่ชอบ
แยกตัวโดดเดี่ยว (**Isolation**) โดยสรุปแล้วอนุรักษนิยมใหม่คือกลุ่มย่อยของ
อนุรักษนิยมดั้งเดิม เพียงแต่ปรับแตงนโยบายต่างประเทศเท่านั้น

นักปรัชญาแนวคิดกลุ่มอนุรักษนิยม ได้แก่

เดวิด ฮูม

เดวิด ฮูม (**David Hume**) มองเรื่อง สัญญาประชาคม ว่าการ
ยินยอม (**Consent**) ของประชาชนเป็นเรื่องสมมุติฐาน

เดวิด ฮูมมีหลักคิด**อันเป็นรากฐานปรัชญามโนภาพนิยม**อยู่ 2
ประการอันเป็นฐานแห่งมโนภาพนิยมของเขา หลักคิดประการแรก คือ ทฤษฎีแห่ง
ความจริงตรา (**Impression**) หลักคิดประการที่สอง คือ ทฤษฎีว่าด้วยเหตุผล

ย็อช วิลเฮลม ฟรีดริช เฮเกล

ฟรีดริช เฮเกล เป็นนักปรัชญาจิตนิยมเยอรมันที่มีชื่อเสียงมากที่สุด เกิดที่เมือง สตัททการ์ด์ และได้ศึกษาวิชาปรัชญา ศาสนาวิทยา เทววิทยา ที่มหาวิทยาลัยฮุมบ็อลท์ ในเบอร์ลิน ที่นี่ เขาได้ก่อตั้งวารสารทางปรัชญาขึ้น ปรัชญาของฟรีดริช เฮเกล คือ ลัทธิจิตนิยม (Idealist) เชื่อว่า สิ่งที่เป็นความจริงจะต้องมีลักษณะสมบูรณ์ทั่วด้าน ที่เรียกว่า จิตสมบูรณ์ เป็นตัวตนสมบูรณ์ ครอบงำสรรพสิ่ง และเป็นสิ่งตรงข้ามกับโลกความเป็นจริงที่มนุษย์เห็นอยู่โดยทั่วไป หรือสัมผัสได้ รัฐที่สมบูรณ์ในทฤษฎีของฟรีดริช เฮเกล คือ รัฐที่ปัจเจกบุคคลซึ่งพัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์ ลักษณะของรัฐสมัยใหม่ กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในการตัดสินใจอย่างอิสระ ทุกคนมีฐานะเป็นเป้าหมาย มีการเคารพในกรรมสิทธิ์ มโนธรรม เสรีภาพในการประกอบอาชีพ เสรีภาพในการนับถือศาสนา และการมีทาส เป็นสิ่งที่รับไม่ได้

แนวคิดอนุรักษ์นิยมแบบไทย

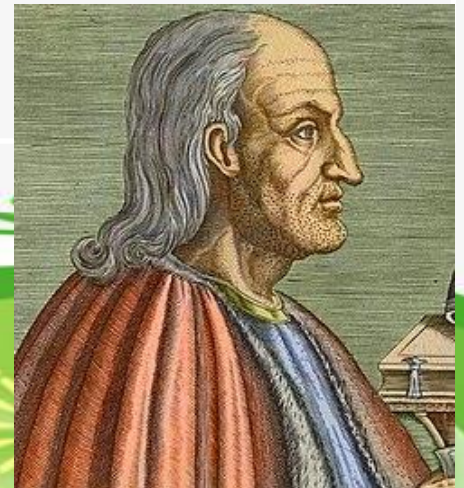
มีด้วยกัน 5 อุดมการณ์ทางการเมืองหลักในสังคมไทยและกลุ่มที่สนับสนุน
อุดมการณ์ทางการเมืองนั้นๆ ได้แก่

1. อนุรักษ์นิยมใหม่ (Neo-Conservative) มีความเชื่อว่า
โลกาภิวัตน์นำมาซึ่งความมั่งคั่ง กำแพงภาษีระหว่างประเทศควรถูกกำจัด
เปิดโอกาสให้ทุนไหลเวียนอย่างเสรี

2. อุดมการณ์อุปถัมภ์นิยม (Clienteles) เป็นอุดมการณ์หลักที่
ครอบงำสังคมการเมืองไทยมาอย่างยาวนาน ในระยะหลังความเข้มข้นของ
อุดมการณ์นี้ลดลงในกลุ่มชนชั้นกลาง แต่ยังคงมีความเข้มข้นในกลุ่มชนชั้น
ชาวบ้าน และชนชั้นนำทางการเมือง ทั้งระดับชาติและท้องถิ่น

4. อุดมการณ์เสรีนิยมประชาธิปไตย (Liberal Democracy) มีความเชื่อพื้นฐานว่า เสรีภาพและความเป็นปัจเจกบุคคลเป็นสิ่งที่มีความค่าของมนุษย์

5. อุดมการณ์การประชาสังคมประชาธิปไตย (Civil Society Democracy) มีความเชื่อว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในทุกๆระดับเป็นสิ่งที่มีความค่าสำหรับสังคม กลุ่มที่นำอุดมการณ์นี้ไปปฏิบัติทางการเมืองคือ กลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชน

เปรียบเทียบแนวคิดอนุรักษนิยม (Conservatism) แนวคิดเสรีนิยมก้าวหน้า

แนวคิดอนุรักษนิยม (Conservatism)	แนวคิดเสรีนิยมก้าวหน้า (liberal Progresses)
1. ต่อด้านการเปลี่ยนแปลง (Anti-Change)	1. ชอบเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่
2. รักษาแบบแผนเก่า ๆ หรือจารีตเก่าคงไว้ในสถานภาพเดิม	2. ยอมรับการเปลี่ยนแปลง และปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลง
3. นึกถึงตนเองหรือกลุ่มมากกว่าส่วนรวม	3. นึกถึงส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
4. หากเป็นรัฐบาลจะชอบสร้างปัญหา มากกว่าแก้ปัญหา	4. หากเป็นรัฐบาลจะนิยมแก้ปัญหา มากกว่าสร้างปัญหา
5. มีจินตภาพมองโลกและสิ่งแวดล้อมในทางเลวร้าย	5. มีจินตภาพมองโลกและสิ่งแวดล้อมในทางบวก
6. สร้างภาพหรือสร้างศรัทธาหรือความเชื่อ แต่ทำไม่เก่ง(คิดในกรอบ)	6. สร้างภาพพจน์แบบมืออาชีพใช้หลักความจริง ในการแก้ปัญหา(คิดนอกกรอบ)